

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

عامل، کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس انتصابات - آگهیهای رسمی و قانونی

شماره ۱۷۹۶

شنبه ۳۱ فروردین ماه ۱۳۳۰

سال هفتم

شماره مسلسل ۱۳۴

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۳۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس عصر شنبه ۲۴ فروردین ماه ۱۳۳۰
فهرست مطالب:

- ۱- طرح و تصویب پیشنهاد دولت دائر به برقراری فرمانداری نظامی در هفت نقطه خوزستان.
- ۲- تبیین موقعیت و تور جلسه بعد - ختم جلسه.

مجلس ساعت شش و نیم بعد از ظهر بر ریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- طرح و تصویب پیشنهاد دولت دائر به برقراری فرمانداری نظامی در هفت نقطه خوزستان

رئیس - خاطر آقایان مسبوقست که جلسه امروز فوق‌العاده است برای تقاضای دولت نسبت به اعلام حکومت نظامی در خوزستان برك موافق و مخالف هم دارد و حالاً هم مطرح است و بموجب این برك اجازه داده میشود، آقای فرامرزی.

آشتیانی زاده - بنده اخطار دارم.
فرامرزی - اینهمه شما حرف زدید ما اخطار نکردیم، خواهش میکنم اجازه بدهید ما هم صحبت کنیم و حرفمان را بزنیم.

رئیس - بر طبق چه ماده ای اخطار دارید؟
آشتیانی زاده - بر طبق ماده ۱۶۷ اخطار نظامنامه ای دارم.

رئیس - سؤالی کرده اید از دولت.

آشتیانی زاده - اخطار دارم تذکر می‌دارم نسبت بسوء جریان حکومت نظامی و نسبت باعلام حکومت نظامی و دخالت دولت در توطئه اعتصاب خوزستان.

رئیس - اینکه ربطی بماده ۱۶۷ ندارد.
فرامرزی - بلی این نطق مخالفت است و این وقت را من گرفته‌ام.

آشتیانی زاده - بنده تذکر دارم آقای رئیس این برخلاف نظامنامه است

رئیس - ماده ۱۶۷ قرائت می‌شود.
(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۶۷ - در صورتیکه نماینده ای صلاح - اندیشیهائی داشته باشد و با دیدیکی از سازمانهای دولتی یا بسته بدولت یا مؤسسهائی که با سرمایه بانک ملی دولت اداره میشود، همچنین هر نوع سازمان و مؤسسه که بعضاً یا کلاً از وجوه عمومی اداره میشود عملیاتی

وین مذاکرات مشروح صدوسی و چهارمین جلسه از شانزدهم دوره قانونگذاری

اداره تدوین و تحریر صورت مجلس

مخالف اصول برخلاف قانون و مقررات قانونی مشاهده نماید یا از سوء اداره ای اطلاع پیدا کند حق دارد راجع بآن موضوع قبل یا بعد از دستور در مجلس یا کتباً توسط رئیس بوزیر مسئول یا بنفسه وزیر بطور اختصار تذکر دهد و با ازمقام ریاست تقاضا نماید که به دولت تذکر دهد.

رئیس - اینها مطالبی است که بیشتر بوسیله سؤال انجام میشود.

آشتیانی زاده - بنده بعد از فرمایشات آقای فرامرزی توضیح میدهم.

جمال امامی - این جلسه فوق‌العاده است.
رئیس - بفرمائید آقای فرامرزی.

آشتیانی زاده - اقلیت من یک نفر آمده‌اند آه بان موافقین اسم ثبت کرده اند که بنده حرف نزنم.

فرامرزی - عرض کنم که اگر حقیقت بگوئیم اقلیت هم تنها جناب عالی نیستید

شما بازیگر اقلیت هستید من طبعاً با هر حکومت نظامی مخالف هستم چرا؟ برای اینکه ما فائزین مان بقدری جامع است برای اطفاء هر شورش برای جلوگیری از هر شورش برای تعقیب هر متهمی برای مجازات هر مجرمی که احتیاج بیک حکومت فوق‌العاده که اختیارات بیغتری داشته باشد اصلاً نداریم اگر دولتی بتواند آن قوانینی که حتی گاهی از حدود عدالت و از حدود اصل قانونگذاری هم تجاوز میکند و می‌رود روی اصول شکنگی و میر قضبی سابق نتواند اجرا کند آیا قانون حکومت نظامی هم نمیتواند کاری بکند ولی نظر باین که این تقاضا رایگ دولتی میکند که آزاد بخواهی او و در شرافت او و در بیخشی او هیچ شکی ندارم (صحیح است) و قطع دارم بهمان اندازه که در من متکرر شعار منکر

قانون شکنی و متکرر تجاوز و تعصبی هستم این دولتی که آقای علاء در رأس آن قرار گرفته پیش ازین اینطور هست باین جهت مخالف مشروط در آنجا نوشته‌ام با اینکه بنظر من مخالف مشروط اصلاً منعی ندارد ولیکن

هم بودم باین معنی که صلاحیت افراد هیئت کابینه هیچ ابرادی ندارم همه از رجال خوشنام و با سابقه در سیاست مملکت هستند و ایراد من به هیچکدام از آقایان نیست فقط فرضم برای این بود که مطالبی در نظر داشتم و ابرادگی به برنامه داشتم که می خواستم برای تذکر عرض کنم و این که در پیشنهاد کفایت مذاکرات نوشتن وضعیت مملکت هادی نیست نه از لحاظ اتفاقی است که امروز افتاده است اینرا ما میدانیم تحریر کاتی است از گوشه و کنار میشود تازگی هم ندارد منتهی هر روزی بیک اسم و صورتی بوده است هادی نبودن مملکت از لحاظ پریشانی اوضاع داخلی است از لحاظ این است که الان چند تا از کارخانجات اصفهان تعطیل است چهار هزار نفر پنجهزار نفر کارگر بیکار است وضع مردم خوب نیست کارگران پریشانند بازارها را کداست وضع اقتصادی مملکت خوب نیست بالاخره دولت باید هر چه زودتر تکلیفش روشن بشود تا برود با پشتیبانی مشغول کار بشود و البته هادی نبودن برای پیش آمد امروز نبوده اینها البته هست و باید عرض بکنم که ملت ایران و مجلس شورای ملی و دولت مصمم هستند که با کمال متانت و خونسردی در مقابل این تحریر کات ایستادگی بکنند و از هر گونه پیش آمدی هیچ هراسی نخواهند داشت و اشخاص ماجراجو را هم مجازات خواهند کرد و اگر از این تهدیدات و این تحریر کات بخواهند استفاده بکنند و با اصطلاح آبی گل آلود بکنند و ماهی بگیرند تصور می کنم این خیال خامی است امروز تمام ملت ایران بغضی روشن هستند من باب مثل عرض میکنم روزیکه يك اتفاق جزئی در اصفهان رخ داده بود هیئت دولت تشکیل شده بود بنده و جناب آقای دولت آبادی را هم در هوت کردند و گفتند چه طور است که در اصفهان حکومت نظامی برقرار بشود ما گفتیم هیچ لزومی ندارد يك عده کارگر نه و بیکار شده اند و رفته اند در استانداری تقاضای کار کرده اند اتفاق مهمی نیست که حکومت نظامی لازم باشد و بعد همین جریان را بدو سه نفر از نمایندگان کارگران اصفهان گفتیم که میخواهند حکومت نظامی برقرار کنند ولی ما استدعا کردیم که نکنند چون ضرورتی نداشت آن کارگرها بیا این جواب را دادند که تحریر کاتی در بین کارگران هست همین بیکاری و تعطیل

کارخانجات را بهانه میکنند و نتایج دیگری میگیرند ما که نمایندگان کارگر هستیم اگر دولت صلاح میداند که حکومت نظامی باشد با اینکه ممکن است یعنی قطعاً اینطور است که حکومت نظامی اینطوریکه تا حالا بوده است بضرر ما و بفتح کارفرما است معذرت از لحاظ وطن دوستی و پشتیبانی مملکت ما حاضریم آن اذیت را تحمل بکنیم و اگر صلاح میدانید دولت حکومت نظامی برقرار بکنند منظور من این است که مردم تا این اندازه روشن هستند کارگر اصفهانی حاضر است زیر یوغ حکومت نظامی برود و اذیت بشود برای اینکه مصالح مملکتش حفظ شده باشد در هر حال برنامه درک مطرح بوده است دوسه نفر موافق و مخالف صحبت کرده اند حالا هم برای اینکه دولت هر چه زودتر تکلیفش روشن بشود تقاضای رأی اعتماد کرده است کفایت مذاکراتی که بنده پیشنهاد کردم برای این است که اگر اکثریت بشود رأی بگیرند و اگر اکثریت نبود هست تا موقعیکه اکثریت حاصل بشود مقصود این است مذاکرات کافی است و به عقیده بنده هر چه زودتر تکلیف دولت روشن بشود بهتر است.

اهمینی - تکلیف دولت روشن است برود سرکار و کارش را بکند الان اکثریت نیست که رأی بگیرند.

نایب رئیس - آقای تیمورتاش.
تیمورتاش - عرض میکنم جریان جلسه فوق العاده ایکه امشب پیش آمد لافز برای بنده و برای بسیاری از همکاران عزیزم که پیش از من صحبت کردند غیر مترقبه بود پیشنهاد کفایت مذاکره ایکه آقای برومند دادند چون عده ظاهر آ کافی نیست برای رأی بنا بر این بنده بمنوان مخالفت با پیشنهاد ایشان عرضی ندارم ولی اساس مطلب را میخواستم حضور جناب آقای علاء متذکر بشوم و آن هم این است که تقاضای جلسه فوق العاده ایکه امشب فرموده اند برای ما نمایندگان ایجاد کمال وحشت و نگرانی را کرده و تصور میکنم برای شهر تهران وجه بسا برای اقصی نقاط کشور که امروز والساعه در رادیو بگویند که جلسه فوق العاده تشکیل شده است ایجاد نگرانی می کند بنده میخواستم این موقع را مفتنم بشمارم و مخصوصاً عرض بکنم که برای اسکان انکار عمومی امر خارق العاده و فوق العاده ای اتفاق

نیفتاده است که دولت با این عجله جلسه فوق العاده برای گرفتن رأی اعتماد بخواهد دولت چند روز است بر سر کار است مشغول کار است کارش را هم میکند و امیدوارم که انشاء الله مسلط بر اوضاع هم باشد اگر رأی اعتماد ۲۴ ساعت ۴۸ ساعت هم به تأخیر بیفتد یا نیفتد بنظر بنده تأثیر خارق العاده ای در اوضاع کشور نمیکند و اما آنچه را که پیش آمده است این صد در صد قابل پیش بینی بود هیچ چیز خارق العاده ای نیست

چو تیر انداختن بر سوی دشمن
حذر کن کاندرا آماجش نشستن
اگر ما این بیه ما را

به تمنای نمی مالیدیم باید وارد این میدان نمیشدیم ولی قبل از اینکه وارد این میدان بشویم این فکر ها را میکردیم و فعلاً احتساب هست تحریر کات است دسیسه هست اینها همه شان هست و لیکن خوشبختانه تاریخ ملت ایران بسیار از این حوادث و وقایع دیده است و تا کنون همیشه ماموق و بیروز بوده ایم و امید داریم که بعد از اینهم با امید خداوند و باتکاء ملت ایران باز هم بیروز و موفق باشیم (انشاء الله) عرض بنده و خلاصه مطلب این بود که چه تهران و چه بسا کشور ایران بدانند عمل خارق العاده ایکه ایجاب بکند جلسه فوق العاده در عصر جمعه تشکیل بشود بوقوع نییوسته است.

نایب رئیس - عرض کنم که باید به پیشنهاد آقای برومند رأی گرفته بشود عده برای رأی کافی نیست.

کشاورز صدر - بنده پیشنهادی دارم و اوراقات بکنید.

(۳) - تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

نایب رئیس - عده برای اخذ رأی کافی نیست آقای کشاورز صدر هم پیشنهاد تنفس داده اند اگر آقایان اجازه بفرمایند چون فردا بعد از ظهر جلسه فوق العاده باید تشکیل بشود جلسه را ختم میکنیم فردا ساعت پنج بعد از ظهر جلسه فوق العاده ای که قبلاً از طرف مقام ریاست اعلام شد تشکیل میشود (مجلس ساعت ده بعد از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت